

नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाइ आयोजना

परिचय

कुलो निर्माण गर्न अत्याधिक लागत लाग्ने, कुलो निर्माण गर्न ज्यादै कठिन भू बन्नोट, उपलब्ध श्रोतमा ज्यादै थोरै मात्रामा पानी तथा कुलो सिंचाइका लागि अनुपयुक्त जमिन आदि कारणले परम्परागत सिंचाइ प्रणालीबाट सुविधा पुऱ्याउन नसकिएको खेतवारीमा परम्परागत प्रणाली भन्दा पृथक प्रणाली तथा प्रविधिको उपयोग गरि सिंचाइ सुविधा पुऱ्याउने उद्देश्यले दशौँ राष्ट्रिय योजना तथा सिंचाइ निति अनुसार नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाइ आयोजना (Non Conventional Irrigation Technology Project, NITP) को शुरुवात भएको हो । त्यस्ता क्षेत्रमा वसोवास गर्ने अधिकांश कृषकहरूलाई ज्यादै न्यून आय भएका एवं अन्य अवसर तथा विकासको प्रतिफलबाट समेत बंचित र आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा उपेक्षित एवं पिछडिएका अवस्थामा छन् । त्यस्ता उपेक्षित, पिछडिएका सिमान्त कृषकहरूको भूमिमा सिंचाइ सुविधा पुऱ्याई दीर्घकालिन कृषि कार्यक्रमले परिलक्षित गरे बमोजिम “गरीवी न्युनिकरणका लागि कृषि उत्पादन बुद्धि ” गरि तिनलाई गरीविको दुष्चक्रबाट निकाल्ने गरीवी निवारणको राष्ट्रिय अभियानमा केहि मात्रामा भएपनि योगदान दिन यस आयोजनाको शुरुवात गरिएको हो । तसर्थ उपेक्षित समुदाय, उपेक्षित क्षेत्र तथा सिमान्तकृषकहरूलाई प्राथमिकता दिने आयोजनाको उद्देश्य रहेको छ ।

आ.व. २०६०/०६१ मा शुरु भएको यस आयोजना अन्तर्गत विभिन्न डिभिजन/सब डिभिजन कार्यालय मार्फत ७५ वटै जिल्ला योजना निर्माण भईरहेको छन् । तथापी, पर्याप्त वजेट उपलब्ध हुन नसकेकाले उपेक्षित रूपमा यस प्रकारका योजनाको विकास हुन सकेको छैन ।

राष्ट्रीय तथा/ वा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी गैर सरकारी संस्था (I/NGO) हरु पनि यस प्रकारका योजना निर्माणमा सक्रिय छन् । नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाइ भन्नाले हाम्रो परिप्रेक्षमा थोपा सिंचाइ, फोहरा सिंचाइ ढिकीपम्प, विभिन्न श्रोत बाट गरिने पानी संकलन प्रविधि आदीलाई लिइएको छ ।

मुख्य सिंचाइ प्रविधि

थोपा सिंचाइ प्रविधि

थोपा सिंचाइ प्रविधि भनेको प्रत्येक विरुवाको जरामा थोपा थोपा गरेर पानी दिने प्रविधि हो । थोपा सिंचाइ खासगरी हिउँदे र सुख्खायाममा उत्पादन गरिने तरकारी खेतीमा प्रयोग भएको छ । यस बाहेक अन्य अधिक बहुमूल्यवालीहरू जस्तै फलफुल, फुल खेतीहरूमा पनि यस प्रविधिको प्रयोग गरी फाईदा लिन सकिन्छ । विगत केही वर्ष देखि प्लाष्टिक घर भित्र थोपा सिंचाइको प्रयोग गरी तरकारी खेती गर्ने प्रचलन बढ्दै गएको छ । नेपालको पहाडी भू-भागमा भएका भिराले जमीनमा तथा तराई को उत्तरी पर्ने पानी नअडने बलौटे हुंगा माटो भएको जमिन जसमा परम्परागत प्रविधिबाट सिंचाइ गर्न विभिन्न कारणले उपयुक्त छैन त्यस्ता स्थानमा समेत प्रभावकारी रूपमा सिंचाइ गर्न थोपा सिंचाइ सवै भन्दा उपयुक्त हुन्छ ।

थोपा सिंचाइ प्रविधिका मुख्य फाईदाहरू :-

१. बोटको जरामा मात्र पानी दिईने हुनाले पानीको बचत हुन्छ ।
२. प्रत्येक बोटमा पाईपबाट आफै पानी झर्ने र भारपात कम आउने हुनाले सिंचाइ गर्ने, मेहनत र समयको बचत हुन्छ ।
३. विरुवालाई चाहिने हावा, पानी र माटोको उपयुक्त अवस्था मिल्ने हुनाले बढी तथा गुणस्तरिय उत्पादन हुन्छ ।
४. विरुवालाई चाहिने र भारपात कम उम्रने हुनाले र साथै पानीमा घुल्ने मल पनि पानी सँगै दिनसकिने हुनाले

मलको सदुपयोग हुनका साथै मल हाल सजिलो हुन्छ ।

५. प्रविधि जडान र संचालन गर्न ठूलो प्रविधिक ज्ञानको आवश्यकता पर्दैन (सजिलो प्रविधि)

६. धेरै ठुलो लगानी गर्नु नपर्ने तथा कम लगानीमा धेरै आमदानी गर्न सकिने र ६ महिनाकै अवधिमा लगानी उठाउन सकिने ।

७. पाईप प्रविधिबाट पानी संचालन गरिने हुनाले भिरालो र पानी अड्ने ठाँउमा समेत सिंचाइ गर्न सकिने ।

स्प्रिन्कलर सिंचाइ प्रविधिवा फोहोरा

आकशबाट वर्षा भएजस्तै रुपमा कृतिम वर्षा गराएर बोट विरुवालाई पानी दिने तरिकालाई स्प्रिन्कलर सिंचाइ प्रविधि भनिन्छ । यस्तो वर्षा गराउन प्रेसरमा आएको पानीलाई पाईपको माध्यम हुँदै स्प्रिन्कलर हेडबाट बाहिर फ्याकिन्छ । स्प्रिन्कलरहरू विभिन्न साईजका हुन्छन् । धेरै सानो खालको स्प्रिन्कलर माईको स्प्रिन्कलर भनिन्छ । स्प्रिन्कलरहरू चलनको लागि प्रेसरमा आएको पानी हुनु पर्दछ । साना र मध्यम खालका स्प्रिन्कलरहरू घुम्नका लागि १५ देखि ३० मीटर उचाई बाट पाईपमा आएको पानी हुनु पर्दछ । तर माईको स्प्रिन्कलरहरू भने १० मीटरको प्रेसरमा पनि चलाउन सकिन्छ । नेपालको पहाडी भू-भागमा भएका भिराले जमिनमा पानीको श्रोतहरू खेतवारी भन्दा माथि भएको अवस्थामा गुरुत्वाकर्षणबाट प्राप्त हुने प्रेसरबाट स्प्रिन्कलरहरू संचालन गरेर लाभ उठाउन सकिन्छ ।

स्प्रिन्कलर सिंचाइका मुख्य फाईदाहरू :-

१. पानी जमिनमा बगाएर पठाउनु नपर्ने भएकोले भिरालो जग्गामा पनि सिंचाइ संभव हुन्छ । यसले गर्दा जमिन सम्याउने खर्च पनि बचत हुन्छ ।

२. पानीलाई पाईपबाट पठाईने हुनाले, रसाएर उडेर जाने नोक्सान प्राय हुँदैन । त्यसैले थोरै पानीबाट पनि सिंचाइ गर्न सकिन्छ ।

३. सबै ठाँउमा एकनासले हल्का वर्षा हुने हुनाले माटो र मल बग्न पाउँदैन । मल तथा मलिलो माटोको सदुपयोग हुन्छ ।

प्लाष्टिक पोखरी वा पानी भकारी

प्लाष्टिक पोखरी पोखरीको भित्री भागमा प्लाष्टिकको तह ओछ्याइएर बनाईएको पोखरी हो । सुर्यको वैज्ञानिकरण प्रतिरोध क्षमता भएको प्लाष्टिक प्रयोग गरेर यस्ता पोखरीहरू निर्माण गरिन्छ । खेर गैररहेको पानी, विभिन्न घरायसी काममा प्रयोग भैसकेको (भाँडा माभेको, लुगा धोएको, भान्छाको पानी आदि) पानी, वर्षातको पानी आदि विभिन्न श्रोतबाट उपलब्ध पानी जम्मा गरी सुख्खा समयमा तरकारी वा फलफुल खेतीमा प्रयोग गर्न निर्माण गरिने यस्ता प्लाष्टिक पोखरीहरू हाल आएर कृषकहरू माभ ज्यादै नै लोकप्रिय भएको छन् । यस्ता पोखरीहरू सानोमा ५००० लिटर देखि ठुलामा १,९०,००० लिटर सम्मको नेपालमै बनाईएको छ । यस्ता प्लाष्टिक पोखरीको आयु साधारणतय औसतन १० वर्ष हुने अनुमान गरिएको छ । जिल्ला कृषि कार्यालयले पनि यस्ता प्लाष्टिक पोखरीका लागि केहि अनुदान समेत दिन व्यवस्था गरेको छ ।

प्लाष्टिक घर

प्रकृतिको बरदान स्वरुप प्राप्त बहु वातावरणीय अवस्था रहेको हाम्रो देशका भिन्न क्षेत्रमा एकै समयमा पाईने वातावरणीय भिन्नताका कारण कुनै क्षेत्रमा कुनै समयमा उत्पादन हुन नसक्ने कृषि उपज (तरकारी आदी) त्यसलाई सुहाउने वातावरण भएको अन्य क्षेत्रमा उत्पादन गरी बजारको मागलाई पुरा गर्नुका साथै आयात प्रतिस्थापन गर्न सकिन्छ । वेमौसमी तरकारी उत्पादन गरि उच्च परिमार्जन गर्नु पर्ने हुन्छ । त्यसका लागि परम्परागत रुपमा गरिने खेती प्ररिने प्रणालीमा आवश्यक सुधार तथा परिमार्जन गर्नु पर्ने हुन्छ । प्लाष्टिक घर यस्तै एक सुधार हो ।

अन्य उपलब्ध प्रविधिमा समेत प्रयोग गरि प्लाष्टिक घर भित्र वेमौसमी तरकारी तथा फुल (पुष्प) खेति गरि राम्रो आय आर्जन गर्न सकिन्छ । फुल (पुष्प) व्यवसायलाई कृषि भित्रको अर्को वैकल्पिक व्यवसायको रुपमा विकास गर्न सकिने प्रसस्त संभावना छ । पुष्प नर्सरी तथा तरकारी खेतिलाई हावा, हुरी, गर्मी चिसो, असिना पानी आदि बाट वचाउन तथा उपयुक्त वातावरण सिर्जना गर्न हरित गृह अर्थात प्लाष्टिक घर सबै भन्दाकिफायति उपाय हो । विगत केहि समय यता मुलुकका विभिन्न क्षेत्रहरूमा प्लाष्टिक घरहरू बनाई वेमौसमी तरकारी खेती गर्ने प्रचलन बढ्दै गको छ । यसरी बनाईएको घरमा एउटा बोटबाट लामो समयसम्म उत्पादन लिन सकिएकाले प्लाष्टिक घर प्रविधि लोकप्रिय बन्दै गइरहेको छ ।

सिंचाइ आयोजनाको नयाँ निर्माण वा नविकरण सम्बन्धि अनुरोध-पत्र

श्रीमान् कार्यालय प्रमुख,

सि.वि.डिभिजन/सव-डिभिजन

.....

मग गरिएको योजना अवस्थित जिल्ला :

महोदय,

हामी निम्न लिखित दरखास्त कार्ताहरु यस अनुरोध पत्र द्वारा हाम्रो

सिंचाइ आयोजनाको निर्माण/नविकरण सुधारमा आवश्यक सहयोग गरिदिनु हुन त्यस कार्यालयलाई अनुरोध गर्दछौं । हामी नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाइ प्रणालीलाई उपयुक्त तथा आवश्यक सिंचाइ प्रविधि प्रयोग गर्ने छौं । उक्त प्रस्तावित आयोजनको संक्षिप्त विवरण यसै साथ संलग्न गरिएको छ । उपरोक्त योजना सम्बन्धमा त्यस कार्यालयले गर्ने कार्यवाहीको जानकारीको आशा गर्दछौं ।

अनुरोधकर्ताहरु (सिंचित क्षेत्रको प्रतिनिधित्व गर्ने सक्रिय कृषकहरु/जनप्रतिनिधिहरु मध्ये ५ जना)

सिं.नं.	नाम र पद	गा.वि.स/वार्ड नं.	हस्ताक्षर
१
२
३
४
५

सम्पर्क व्यक्ति : फोन नं.

१. आयोजनाको नाम :-

२. स्थान (सम्पूर्ण ठेगाना) :-

२.१. आयोजना अन्तर्गत पर्ने क्षेत्रहरु (हेक्टर वा रोपनी)

सिंचित भैरहेको वा नयाँ हुने क्षेत्र

गा.वि.स

थप विस्तार हुने क्षेत्रफल जम्मा क्षेत्रफल

गा.वि.स.

२.२ योजना स्थल सम्म पुग्ने बाटो (सिंचाइ कार्यालय बाट)

बाट (ठाँउ)	सम्म (ठाँउ)	सम्भाव्य साधन पैदल/गाडी	अनुमानित दुरी र समय कि.मि.(वा अन्य प्रचलित ईकाइ)	घण्टा/दिन

३. माग गरिएको आयोजनको अवस्था

नयाँ निर्माण/हाल भैरहेको आयोजनको नविकरण/सुधार/हाल भैरहेको आयोजनका विस्तार

४. हाल भैरहेको आयोजना हो भने सो को मर्मत/सम्भार कार्य कसबाट भएको /भैरहेको छ ?

(क) सिंचाइ विभाग (ख) किसानहरु (ग) स्थानिय निकाय (घ) गैर सरकारी संस्था

५. पानीको मुहान वा श्रोत को विवरण

क. सतह ख. सतह लिफ्ट ग. भूमिगत घ. मूल ङ. खानेपानी प्रयोजनको लागि ल्याईएको पानी
च. वर्षातमा संकलन गरिएको पानी छ. पुरानो पोखरी

६. खानेपानी प्रयोजनको लागि ल्याईएको पानी भए कति क्षमताको (पाईपको आकार) र दैनिक कति पानी (अनुमानित) सिंचाईका लागि प्रयोग गर्न सकिन्छ ?

७. पुरानो पोखरी भए त्यसको लम्वाई, चौडाई र गहिराई कति र स्वामित्व कसमा छ ? कुन प्रयोजन का लागि बनाईएको हो र हाल कुन प्रयोजनका लागि प्रयोग भैरहेको छ ? उक्त पोखरीमा कुनै (प्राविधिक वा अन्य) समस्या छ छैन ? उक्त पोखरीमा कुनै (प्राविधिक वा अन्य) समस्या छ छैन ?

८. नयाँ प्रविधिमा आधारित सिंचाई आयोजनाका लागि पोखरी निर्माण आवश्यक हुने हुँदा पोखरीको लागि उपलब्ध गराईने आवश्यक जमिनको विवरण ? उक्त जमिनको मुवाब्जा दिनु पर्ने खण्डमा मुवाब्जा सम्बन्धि सम्पूर्ण जिम्मेवारी स्वयम् उपभोक्ताहरुका हुने छ ।

क. क्षेत्रफल ख. स्थान

ग. स्वामित्व

(उक्त जमिन सार्वजनिक भए गा.वि.स को सिफारिस तथा व्यक्तिगत भए स्वामित्ववलाको मन्जुरिनामा साथै पेश गर्नु पर्ने छ ।)

९. योजनाको श्रोत विवरण (श्रोत खोला वा मुहन भए)

क. खोला/नदीको नाम

ख. सालभर पानी रहने /हिंडुदमा सुख्खा वा नगण्य मात्रामा पानी हुने

ग. मुहानमा बाँधको किसिम यदी भैरहेको योजना भए स्थायी/अस्थायी

घ. मुहानको स्थान गा.वि.स वार्ड नं.

ड. मुहानमा पानीको मात्रा- (लि/से.वा घट्टमा) -

पौष	माघ	फाल्गुण	चैत्र	वैशाख	जेष्ठ	आषाढ

१०. मुहानको समस्या

क. उल्लेखित मुहान भन्दा माथि जलाधार क्षेत्रको फेदि मुहान सम्म खोलाको दायाँ बायाँ कति वटा कुलाहरु छन् र प्रत्येक कुलाको के कति जमिन छ सो को पूर्ण विवरण उल्लेख गर्ने ।

ख. उल्लेखित मुहान भन्दा तल उक्त खोला अन्य खोलामा नभिसिएको भाग सम्म खोलाको दायाँ बायाँ कति वटा कुलाहरु छन् र प्रत्येक कुलाको के कति जमिन छ सो को पूर्ण विवरण उल्लेख गर्ने ।

११. उक्त मुहानबाट नयाँ कुलो निर्माण गर्दा वा भैरहेको क्षमता बढाउदा दफा १० मा उल्लेखित तल तिरको किसानहरु बाट कुनै बाँधा आउँछ कि आउँदैन उल्लेख गर्ने । साथै माथिका कुलाहरुबाट प्रस्तावित मुहानमा पानीको अभाव हुन जान्छ भने सो समेत उल्लेख गर्ने ।

१२. योजनामा वातावरणीय समस्या जस्तै पहाडि क्षेत्रमा जलाधार तथा मुहान देखि कुलो तथा सिंचाइ हुने क्षेत्र सम्म भु-क्षय, पैट्टे, आदि र तराई क्षेत्रमा मुहान माथि बाढिको समस्या नदी कटान आदि समस्या छ, छैन विस्तृत उल्लेख गर्ने ।

१३. पुरानो कुलो भए सो कुलो निर्माणको लागि नेपालको सरकार वा अन्य कुनै निकायहरु वैक संघ संस्था आदिबाट ऋण लिएको छ, छैन यदि छ भने कहिले लिएको ऋण चुक्ता भैसकेको छ, छैन उल्लेख गर्ने (ऋण रकम र साल समेत खुलाउने)

१४. नजिक रहेको सडकबाट स्थल सम्मको दुरी मोटर, ट्रक, ट्रेक्टर चल्ने सडक रहेको ठाँउको नाम सडक देखि योजना सम्मको दुरी कि.मि. ।

१५. योजना माग गरिएको विस्तृत कारण

- क. पुरानो योजना मर्मत गरी नयाँप्रविधिमा आधारित सिंचाई प्रणाली अपनाउने
- ख. बाँध मुहानको इन्टेक निर्माण/वा नविकरण
- ग. कुलो नविकरण सुधार वा निर्माण
- घ. सम्पूर्ण कुलो/बाँधको नयाँ निर्माण

१६. नविकरण गर्ने भए के कारणले नविकरण गर्नु पर्ने हो ?

- क. पुरानो भएकोले
- ख. पानीको कमीले गर्दा नयाँ प्रविधि अपनाउन उपयुक्त हुने भएकोले
- ग. प्राकृतिक प्रकोपले क्षति पुऱ्याएकोले

१७. निर्माण वा सुधार/नविकरण कार्यको विवरण

- क. बाँधको किसिम
- ख. कुलोको लम्बाई
- ग. कुलोमा पर्ने खोला/खोल्सीको संख्या साना खोल्सी ठुलो खोला
- घ. अन्य कार्य नदी कटान आदि रोकथाम मिटर

१८. लाभान्वित कृषकहरु

- घर धुरी
- परिवार संख्या
- जम्मा जनसंख्या
- जल उपभोक्ता संख्या

१९. हाल भैरहेको खेतको विवरण

बाली	क्षेत्रफल	उत्पादन

२०. सिंचाईका नयाँ प्रविधिहरुका बारेमा जानकारी छ/छैन ?

२१. किसानहरुले अपनाउन खोजेको नयाँ प्रविधि कुन प्रकारको हो ?

२२. किसानहरु परम्परागत कृषि उपज (अन्नवाली आदि) को स्थानमा उच्च मुल्य वाली (तरकारी, फलफूल, जुडिवृटि आदि) को खेती गर्न तयार छन् कि छैनन् ?

२३. कृषि उपजका लागि बजारको समस्या छ, छैन ? नजिकको बजार कुन हो ?

नाम र ठेगानादुरी पैदल घण्टा र मोटरघण्टा (पैदल मात्र भए पैदल घण्टा, मोटर मात्र भए मोटर घण्टा र पैदल र मोटर दुवैको प्रयोग गर्नु पर्ने भए दुवै)

बजारको प्रकार (क) स्थाई (ख) हाट साप्ताहिक/ पाक्षिक/ मासिक

२४. प्रस्तावित योजनाका उपभोक्ताहरुलाई व्यवसायिक तरकारी वा अन्य उच्च मुल्य वालीको खेती, विक्री वितरण आदिको अनुभव छ/छैन ? केही लाई मात्र अनुभव तिनको संख्या, वालीको प्रकार र सरदर वार्षिक आयको अनुमानित विवरण दिनुहोस ?

२५. प्रस्तावित योजना प्रभावित क्षेत्रको महिलाहरुको कुनै प्रकारको संख्या (बचत, सहकारी, आमा समुह आदि) छ/छैन ? कस्तो संख्या र कति जना सदस्य हुनु हुन्छ ?

२६. प्रस्तावित योजना प्रभावित क्षेत्रका महिलाहरुले कुनै प्रकारका तालिम (जस्तै नेतृत्व विकास, आय आर्जन आदि) पाएका छन्/छैनन् ? पाएको तालिमको विषयगत नाम दिनुहोस ।

२७. प्रस्तावित योजना प्रभावित क्षेत्रमा कुनै राष्ट्रिय तथा/ वा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था (I/NGO) कार्यरत छ/छैन ? यदि छ भने कुन (कृषि, स्वास्थ्य, आय आर्जन सम्बन्धि तालिम आदि) क्षेत्रमा ?

२८. प्रस्तावित योजना प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाहरुको आयको मुख्य श्रोत के के हो ?

२९. सिंचाइ संम्बन्धी पुरानो संख्या/ संगठन छ, छैन

यदि छ भने

संस्था वा संगठनको नाम स्थापना मिति/साल

वाद विवाद छ, छैन खुलाउने

यदि नयाँ संस्था/संगठन गठन गर्नु पर्ने भए

सवै कृषकहरुको मन्जुरी छ/छैन खुलाउने

३०. आयोजना सम्पन्न भए पछि कुलो मर्मत, भन्सार तथा संचालनको पुर्ण जिम्मेवारी जलउपभोक्ता संस्था तथा कृषकहरु सवैले लिनु पर्ने छ । त्यस प्रयोजनका लागि सिंचाई सुविधा उपयोग गरे वापत शुल्क लिने व्यवस्था गर्न उपाय सोचिएका छ वा छैन ?

३१. प्रस्तावित योजनाको आसपासमा सवैभन्दा नजिक सरकारी सहयोगमा निर्मित वा निर्माणधिन सिंचाई आयोजना कुन छ ?
(सिंचाई कार्यालय बाट जानकारी लिनु होला र सम्भव भए सम्मका जानकारी दिनु होला)

महत्वपूर्ण नोट : कृषकहरुले योजनाको कुल लाग्ने खर्चको आधारमा सिंचाई नीति अनुरूप नगद वा श्रमदान वा दुवै वा जिन्सी व्यहोर्न पर्ने छ । (न्यूनतम १० प्रतिशत दरले श्रमदान गर्नु पर्ने ५ ।)

जल उपभोक्त संस्था गठन नभएमा योजना कार्यान्वयन नहुने हुनाले स्विकृत विधान अनुरूप जल उपभोक्ता संस्था गठन गरी वा भई रहेको संस्था भए आवश्यकता अनुसार सुधार गरी जिल्ला सिंचाई कार्यालयसँग सम्झौता गर्नु पर्ने छ । नमुना विधानको लागि संम्बन्धित सिंचाई कार्यालयसँग राय सल्लाह लिनु होला ।

नयाँ प्रविधिका सिंचाई सामाग्री जस्तै थोपा सिंचाई सेट, फोहरा सिंचाई सेट आदि कृषकले नै खरिद गर्नु पर्ने छ, तथा उक्त सामाग्रीहरु को खरिदको प्रत्याभुती (पक्का) भएमा मात्र योजनाको निर्माणकार्य शुरु गरिने छ ।

यस अनुरोध पत्रमा दिईएका सम्पुर्ण जानकारी सत्य हुन साथै यसमा उपभोक्ताहरुले गर्नु पर्ने भनि किटान गरिएका सम्पुर्ण कार्यका सामुहिक जिम्मेवारी लिन हामी उपभोक्ताहरु मन्जुर गर्दछौं ।

३१. आयोजना निर्माण/नविकरणको लागि माग गर्न सिंचाइ क्षेत्र भित्र बस्ने जल उपभोक्ताहरुको विवरण

सि.नं.	जलउपभोक्ताको पुरा नाम, थर, वतन	परिवार संस्था	कित्ता नं.	सिंचित हुने क्षेत्रफल	गा.वि.सं. वडा नं.	दस्तखत वा औंठाको छाँप

सि.नं.	जलउपभोक्ताको पुरा नाम, थर, वतन	परिवार संस्था	कित्ता नं.	सिंचित हुने क्षेत्रफल	गा.वि.सं. वडा नं.	दस्तखत वा औंठाको छाप

❖ यो स्थान अपुग भएमा अरु पानाहरु थप गर्नु होला ।